

sa men sterk

magazine voor relaties en partners van XONAR
winter 2016/2017

2e kans voor drop-outs
door samenwerking
met **Roda JC**

—
Hallo, met het
Meldpunt Acute Zorg,
waarmee kan ik
je helpen?

—
Gezinshuis biedt
structuur, veiligheid
en 24/7 professionele
begeleiding.

—
Zo word je
pleegouder.

**Margrite
Kalverboer:**
Ik zou graag
zien dat de
toegang tot
de jeugdhulp
wordt
verbeterd.

In deze uitgave

Prangende vragen
Margrite Kalverboer,
Kinderombudsvrouw
van Nederland. **4**

Facts & Figures
**Meervoudig complexe
problemen, waar hebben
we het dan over? **6****

Concept, redactie, ontwerp

Zuiderlicht, John Custers en Merel Eijken
i.s.m. XONAR

Fotografie

Philip Driessen,
Arenda Oomen (omslag, pag. 4)

Drukker

Schrijven - Lippertz

Hoofdkantoor XONAR

Randwycksingel 35, 6229 EG Maastricht
Telefoon 043 - 604 55 55

Complexere problemen
Kinderen en
gezinnes die
slachtoffer zijn
van een niet goed
functionerend
gezinssysteem. **8**

Innovatie
Gezinshuis biedt
structuur, veiligheid en
24/7 professionele
begeleiding. **10**

Partners

Tweede kans
voor drop-outs. **14**

Acute zaak
Halo, met het Meldpunt
Acute Zorg, waarmee
kan ik je helpen? **16**

Know how
Zo word je pleegouder. **19**

Sterker
Hoe ex-pupil Chi een
succes van haar leven
maakt. **20**

Nieuw thuis
Filmon uit Eritrea
woont in Maastricht. **22**

Mooi werk
Optimaal bijdragen
aan de ontwikkeling
van een kind. **24**

Voorwoord

Samen sterk

Alweer de tweede uitgave van Samen sterk. Om u te laten zien wat we allemaal doen en welke resultaten we – ondanks de jeugdzorgtransitie – boeken. Allereerst ben ik er trots op dat wij in deze roerige tijden door het Nationale Business Succes Award Instituut benoemd zijn tot Best Presterende Werkgever 2016 in de jeugd- en opvoedhulpbranche. Dat is een opsteker in een tijd waarin de jeugdzorgvraag stijgt, de middelen krimpen en de zorg effectiever georganiseerd moet worden. Een uitdaging en een grote maatschappelijke opgave waar wij samen met gemeenten, partners en relaties voor staan. Een transitie die alleen lukt als we intensief samenwerken, bereid zijn te veranderen, maar ook realistisch blijven. Wat doen we wel, wat doen we niet, wat is noodzaak, waar kunnen we nog intensiever samenwerken en hoever kunnen we gaan met het doorvoeren van marktwerking? En wat is de impact van de antwoorden op ons dagelijkse werk. Werk dat maatschappelijk noodzakelijk is en blijft. Daar twijfel ik niet over. Investeren in jeugd en gezin is investeren in een sterkere toekomst. Voor ons allen.

Anja Pijls

Raad van Bestuur XONAR

10 vragen aan **Margrite Kalverboer**, bijzonder hoogleraar Kind, (Ortho)pedagogiek en Vreemdelingen- recht aan de Rijksuniversiteit Groningen en sinds april 2016 Kinderombudsman van Nederland.

1 /

Wat zijn uw belangrijkste taken als Kinderombudsman ?

Als Kinderombudsman is het mijn taak om er op toe te zien dat het Kinderrechtenverdrag van de Verenigde Naties wordt nageleefd door de overheid en instanties in het onderwijs, kinderopvang, gezondheidszorg en jeugdhulp. Ik geef advies en voorlichting over Kinderrechten. Daarnaast doe ik onderzoek en handel ik klachten.

2 /

Met wat voor klachten kunnen mensen bij de Kinderombudsman terecht?

Alle burgers, ook kinderen, die van mening zijn dat er Kinderrechten worden geschonden kunnen terecht bij de Kinderombudsman. Mijn team is elke werkdag van 12.00 uur tot 17.00 uur telefonisch bereikbaar op 0800 8765432. De klacht moet gaan over de overheid of organisaties in onderwijs, kinderopvang, gezondheidszorg en jeugdhulp. De Kinderombudsman is een tweedelijns

klachteninstantie. Dat betekent dat we klachten in behandeling nemen als mensen eerst een klacht hebben ingediend bij de instantie waar het over gaat.

3 /

Krijgt u veel telefoontjes over de jeugdhulp en wat kunt u hier mee doen?

De jeugdhulp staat al jaren bovenaan de lijst van onderwerpen waarover contact wordt opgenomen. Het gaat vaak om vragen of klachten over de uithuisplaatsing of ondertoezichtstelling van kinderen. Ook de decentralisatie, waardoor

gemeenten nu verantwoordelijk zijn voor de jeugdhulp, leidt tot veel vragen. De behandeling van deze klachten en vragen verschildt. Soms verwijzen we door, in andere gevallen nemen we contact op met instellingen of gemeenten om te bemiddelen in een oplossing. Het gebeurt ook dat we een onderzoek starten om uit te vinden of er een structureel probleem speelt.

4 /

Wat wilt u een organisatie als XONAR meegeven?

Het Kinderrechtenverdrag heeft een aantal belangrijke artikelen die relevant zijn voor mensen die in de jeugdhulp werken. Een daarvan betreft dat kinderen om hun mening wordt gevraagd en dat daar naar wordt geluisterd. Dit is – hopelijk – voor veel mensen een open deur, maar helaas spreek ik te vaak kinderen die in intensieve trajecten belanden en waar uiteindelijk niemand aan het kind vraagt wat hij vindt van de beslissingen die voor hem of her worden genomen. Mensen die in de jeugdhulp werken – dus ook bij XONAR – zou ik willen adviseren om kinderen altijd te betrekken in de beslissingen die kinderen aangaan.

5 /

Wat is uw grootste zorg als u kijkt naar de jeugdhulp?

Ik signaleer dat steeds meer kinderen via een crisisplaatsing in de gesloten jeugdzorg terecht komen. Kinderen die een gevaar zijn voor zichzelf of hun omgeving, kinderen die zulke complexe

stoornissen of extreem gedrag hebben dat ze niet in hun eigen omgeving kunnen blijven en ook geen passende zorgplek gevonden werd, of kinderen die gevaar lopen doordat de situatie thuis is geëscaleerd. Ik vraag me af of escalatie niet voorkomen had kunnen worden als er in een eerder stadium betere diagnostiek gepleegd was en adequatere hulp was ingezet.

6 /

Wat is volgens u een verbeterpunt in de jeugdhulp?

Ik zou graag zien dat de toegang tot de jeugdhulp wordt verbeterd. Volgens het Kinderrechtenverdrag moet in iedere

beslissing over een kind duidelijk worden gemaakt wat het belang van het kind is. Dit betekent dat aan iedere jeugdhulpbeschikking een onafhankelijk belang-van-het-kind-assessment ten grondslag moet liggen, bij voorkeur opgesteld door een multidisciplinair team. De mening van het kind zelf moet daarbij worden meegewogen. Dat gebeurt op dit moment nog onvoldoende. Als de jeugdhulp niet op die manier wordt vastgesteld, kan de diagnostiek te kort schieten en bestaat het risico dat niet de juiste hulp wordt geïndiceerd.

7 /

Hoe gaat het volgens u met de kinderen in Nederland?

Over het algemeen gaat het goed met kinderen die in Nederland opgroeien. Toch zijn er grote groepen kinderen die niet mee kunnen doen en daardoor niet dezelfde mogelijkheden hebben als andere kinderen. Denk hierbij aan kinderen die opgroeien in armoede. Ook maak ik me zorgen om het grote aantal kinderen dat slachtoffer is van kindermishandeling en vechtscheiding.

8 /

Wat zijn uw speerpunten?

Het betrekken van kinderen bij mijn werk als Kinderombudsman vind ik een van mijn belangrijkste kerntaken. Daarom ben ik in september gestart met een kinderrechten tour, waarin ik samen

met mijn team honderden kinderen en jongeren gesproken heb. We bezochten scholen, jeugdhulpinstellingen en buurthuizen. Ook zijn we in gesprek gegaan met kinderen en jongeren die slachtoffer zijn van kindermishandeling, kinderen van gescheiden ouders, kinderen die niet naar school gaan, vluchtelingenkinderen en kinderen die niet thuis kunnen wonen. Deze gesprekken gebruik ik om mijn speerpunten te bepalen voor de komende periode. In december 2016 presenteren we de resultaten van deze kinderrechten-tour.

9 /

Kunt u een voorbeeld geven van een kind dat veel indruk op u heeft gemaakt?

Ik sprak onlangs met een jongen van vijftien die sinds zijn zevende in een gestoten inrichting verblijft. Niet omdat hij een delict heeft gepleegd, maar omdat het thuis niet meer ging. Hij zei: "Als ik straks hieruit ben als ik achtien ben, is er niemand." Hij heeft geen vrienden en had altijd in een pleeggezin willen wonen. Het gebrek aan toekomstperspectief van zo'n kind raakt me diep. Datzelfde overkwam me tijdens een gesprek met een meisje van 13, dat opgroeide in een arm gezin. "Wat zou er voor jou moeten veranderen?" vroeg ik aan haar. Waarop ze zei: "Ik heb het zo gepaard in mijn hoofd dat er niets kan veranderen, dat ik daar niet eens over kan nadenken." Vreselijk vind ik dat kinderen horen te kunnen dromen.

10 /

Kinderombudsman of Kinderombudsvrouw?

Volgens de wet heet mijn functie Kinderombudsman. Dat is ook de naam van het instituut dat ik vertegenwoordig. Toen ik werd benoemd heb ik via het Jeugdjournaal aan kinderen gevraagd wat zij vinden: Kinderombudsman of Kinderombudsvrouw? Zij waren heel duidelijk: Kinderombudsvrouw. x

Facts & Figures

XONAR-cijfers over de 1e helft van 2016.

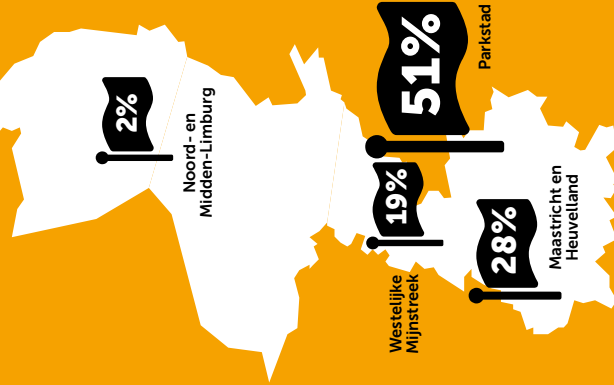
2.100 cliënten

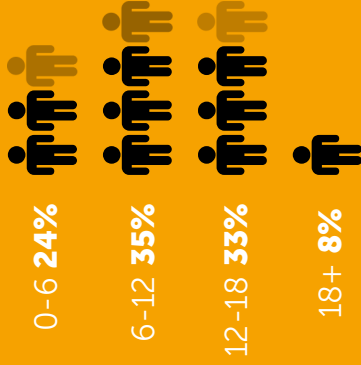
Gemiddelde leeftijd

10,8

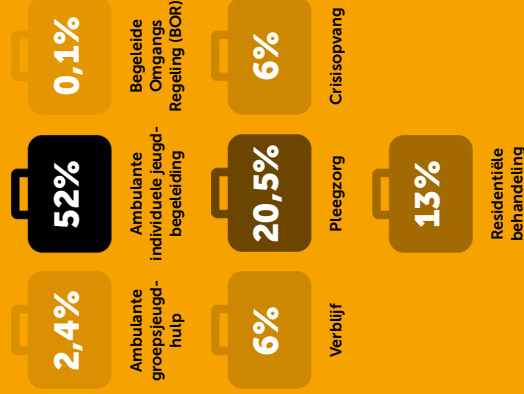
Regio

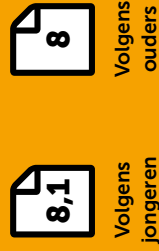
Leeftijd

Soort hulp

Rapportcijfer

Meervoudig complexe problemen?

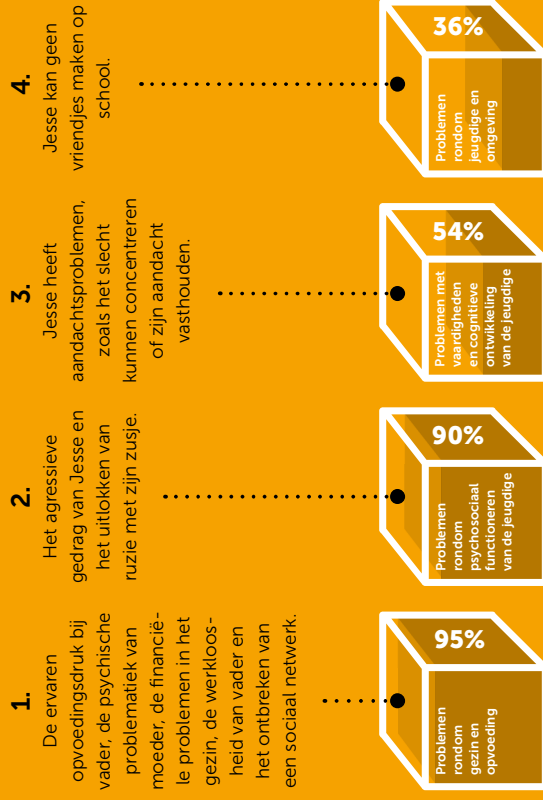
XONAR biedt hulp en begeleiding bij meervoudig complexe problemen. Bij een cliënt gaat het dan om meerdere problemen op verschillende gebieden tegelijk. Naast problemen rondom opvoeden spelen er ook gedrags- of ontwikkelingsproblemen bij de jeugdige zelf, financiële problemen in het gezin of psychische problemen bij de jeugdige en/of ouder(s). Om het duidelijk te maken een praktijkvoorbeeld:

Jesse is 8 jaar. Hij woont bij zijn ouders, samen met zijn zusje van 5 jaar. Jesse volgt speciaal onderwijs. Zijn vader is zijn baan kwijtgeraakt, waardoor het gezin in de financiële problemen is gekomen. Zijn moeder is er depressief van geworden. Ze is in behandeling bij een psycholoog. Vader vindt dat hierdoor het reilen en zeilen van het hele gezin op zijn schouders terecht komt, terwijl hij ook al zijn energie moet steken in het vinden van een baan.

Jesse vertoont forse gedragsproblemen. Hij kan zich slecht concentreren, kan zijn aandacht niet vasthouden, is snel boos en lokt ruzie uit met zijn zusje. Als hij kwaad is, wordt hij agressief en gooit hij met spullen. Zorgverzekering vinden de ouders het ook dat Jesse echt gevaarlijke dingen doet, zoals spelen met vuur en uit het raam hangen. Jesse kan geen vriendjes maken op school.

De ouders hebben al alles geprobeerd om weer structuur en rust te krijgen in het gezin maar het lukt hen niet. Het hele gezin lijdt hieronder. Ze vinden het moeilijk om positief te blijven en kennen in hun directe omgeving weinig mensen die hen hierbij kunnen ondersteunen. Ze zijn door alle zorgen en strijd binnen het gezin moe en óp. Om verdere ontwrichting met alle gevolgen van dien tegen te gaan is er gespecialiseerde hulp nodig.

Bij Jesse spelen meerdere problemen:

Problemen bij onze cliënten zijn ingedeeld volgens de vijf domeinen van het CAP-J (Classificatiesysteem voor de Aard van Problematiek van Jeugd).

XONAR heeft in de transitie van de jeugdzorg ervoor gekozen zich volledig te focussen op datgene waar de organisatie zich van oudsher in onderscheidt: zorg bij complexe meervoudige opgroei- en opvoedproblemen. Zorg dus voor kinderen en gezinnen die door een samen- spel van factoren intensief behandeld en begeleid moeten worden, waarbij de aanpak van geval tot geval verschilt. Het draait bij die keuze beslist niet om het verkopen van producten en geld verdienen, aldus Mart van der Aa en Ger Glezer van XONAR. Niet de euro's staan centraal, maar de zorgbehoefte van kind en gezin. Zij zijn onderdeel van onze maatschappij en verdienen een beter perspectief.

Mart en Ger worden in hun werk regelmatig geconfronteerd met de gevolgen van het bij de decentralisatie van de jeugdzorg geïntroduceerde marktmechanisme. Ze onderschrijven dat het goed is dat de zorg dichterbij georganiseerd wordt, maar zijn over het marktmechanisme minder positief. "Wij vinden de marktwerking de dood in de pot voor de kwaliteit. Geld speelt opeens een belangrijke rol in de jeugdzorg. Er komen spelers op de markt die beweren een bepaalde specialistische zorg te kunnen leveren. Er wordt handel gedreven met zorg als een product voor organisaties met een winst oogmerk. XONAR streeft niet naar winst. Wij zijn een zorgorganisatie die euro's ziet als middel om ons maatschappelijk én noodzakelijk werk goed te doen. En dat is de aanpak van ernstige, complexe, meervoudige problemen bij kinderen en gezinnen die het slachtoffer zijn van een niet goed functionerend gezinssysteem."

Maatwerk

"Veel problemen bij kinderen kunnen in de eerste lijn worden opgelost, door bijvoorbeeld de huisarts, kinderarts of het Centrum voor Jeugd en Gezin. Maar bij meervoudige problemen gaat het over een complex samenspel van allerlei mogelijke factoren, van een gedragsstoornis tot seksueel misbruik, geweld, een ernstig trauma en/of ouders die om welke reden dan ook moeite hebben met opvoeden of er zelfs niet toe in staat zijn. Bijvoorbeeld bij relatie-, psychische- of

Bundeling van expertise
Dat gezegd hebbende, benadrukken de twee MT-leden dat het uiteindelijk niet gaat om XONAR zelf. Het gaat om de zorg. Daar mag geen twijfel over bestaan. "De in jaren opgebouwde zorginfrastructuur, integriteit en bundeling van specialistische kennis en expertise mag niet verloren gaan. XONAR behandelt en begeleidt ernstig getraumatiseerde kinderen en gezinnen die in Limburg nergens anders terecht kunnen omdat de expertise er niet is. Het zou doodjammer zijn als dat door de marktwerking verloren gaat. We moeten als samenleving niet willen dat die kinderen dan in de kou komen te staan." x

Ernstige opvoed-, opgroei- en geweldsproblemen

XONAR begeleidt jeugd en gezin bij ernstige opvoed-, opgroei- en geweldsproblemen. Vaak wordt de vakterm complexe meervoudige problematiek gebruikt. Complex en meervoudig omdat het een optelsom van ernstige problemen betreft. Denk aan een combinatie van gezins-, opvoedings-, ontwikkelings-, gedrags-, lichamelijke gezondheids- en psychische problemen. Vaak spelen financiële, relatie-, huisvestings- of verslavingsproblemen hierbij een grote rol. Ook enkelvoudige problematiek kan zonder meer complex zijn. Denk aan seksueel misbruik en geweld.

Het gaat niet om XONAR, het gaat om de zorg.

Mart van der Aa (links) en Ger Glezer (rechts) zijn beide MT-lid van XONAR, waar zo'n 400 mensen actief zijn in de hulpverlening. Zij dragen samen de verantwoordelijkheid voor de zorg bij XONAR.

Van oude gymzaal naar gezinshuis BERGERZON. In Berg en Terblijt zijn gezinshuisouders Daniëlle en Ingo Brouwers druk bezig een nieuw thuis te maken voor hun drie eigen kinderen en vier gezinshuis kinderen. Als het gezinshuis straks klaar is, komt er misschien nog een vijfde kind bij. Daniëlle en Ingo waren 14 jaar lang actief als pleegouder, en dus al bekend met XONAR. Sinds 2014 werken ze als gezinshuisouders samen met XONAR, dat daarnaast nog drie andere gezinshuizen ondersteunt. Kinderen vinden hier een veilige en geborgen omgeving, met meer structuur en stabiliteit.

Gezinshuis: een veilig thuis voor uithuis- geplaatste kinderen.

Vernieuwing in de jeugdzorg
Gezinshuis.com is een initiatief van de Rudolph- stichting, Gerard Besten en Intermetzo. Voortgekomen uit de drive om altijd te zoeken naar vernieuwingen in de jeugdzorg. Omdat het altijd beter kan. XONAR werkt sinds 2014 samen met gezinshuis.com omdat deze nieuwe manier van opvang juist goed werkt bij kinderen met meervoudig complexe problemen.

zorgprof' is, kunnen er kinderen met complexere problematieken worden geplaatst. Bij Daniëlle en Ingo wonen nu vier kinderen van 8, 9, 11 en 12 jaar. Zij hebben te maken met ADHD, autisme, hechtingsproblemen of trauma's. Daarnaast hebben Daniëlle en Ingo drie eigen kinderen van 13, 17 en 19.

Niet zonder slag of stoot

Ambulant begeleider Bea Tielens van XONAR ondersteunt BERGERZON en heeft wettelijks contact met Daniëlle, Ingo en de kinderen. Belangrijk voordeel van een gezinshuis is volgens haar dat de kinderen vaste opvoeders hebben. "In een behandelgroep zouden ze te maken

Meer evenwicht

Vóór BERGERZON runden Daniëlle en Ingo ook al een gezinshuis voor een stichting in Noord-Brabant. Waarom zijn ze er ooit mee gestart? "We willen kinderen die een moeilijke start hebben gemaakt in het leven, ook een kans

Een gezinshuis onderscheidt zich op twee vlakken van een 'normaal' pleeggezin. Pleegouders zijn vrijwilligers die een onkostenvergoeding ontvangen, terwijl gezinshuisouders zelfstandig ondernemers zijn. Daarnaast heeft minimaal één van de twee gezinshuisouders een professionele achtergrond in de jeugdzorg. In BERGERZON is dat Daniëlle. Ze volgde verschillende zorggerelateerde opleidingen op HBO-niveau en werkte jaren met jongeren met een verstandelijke beperking. Vervolgens verdiepte zij zich in jongeren met autisme, onder andere door trainingen te volgen. Omdat in een gezinshuis één van de opvoeders

"In een behandelgroep zouden ze te maken hebben met zes of zeven verschillende begeleiders. Bij Daniëlle en Ingo is er meer overzicht en rust, precies wat deze kinderen nodig hebben."

Gezinshuisouders Daniëlle en Ingo Brouwers en ambulant begeleider Bea Tielens (midden) van XONAR

‘Elke dag wordt je leven een dag korter. Zorg dat elke beweging van belang is.’

hebben met zes of zeven verschillende begeleiders. Bij Daniëlle en Ingo is er meer overzicht en rust, precies wat deze kinderen nodig hebben. De kinderen weten dat ze er de rest van hun jeugd kunnen blijven en dat geeft een veilig en geborgen gevoel. Natuurlijk gaat dat niet zonder slag of stoot. In het begin zochten de kinderen de grenzen op. Ze wilden uittesten of ze weer zouden worden weggestuurd als ze zich slecht gedroegen. Inmiddels weten ze: hoe moeilijk het ook is, Daniëlle en Ingo geven het niet op. Ze staan achter me.” Daniëlle en Ingo bevestigden dat het zeker in het

“We willen kinderen die een moeilijke start hebben gemaakt in het leven, ook een kans geven.”

Contact is belangrijk

Daniëlle en Ingo vinden het belangrijk dat de kinderen contact houden met hun biologische ouders, en broers of zussen die elders wonen. “Waar de familieband was doorgesneden, hebben we geprobeerd het contact te herstellen. We betrekken de ouders, grootouders, maar soms ook het oude pleeggezin bij belangrijke ontwikkelingen maar ook kleine dingetjes. Dan sturen we bijvoorbeeld een foto als ze een nieuwe bril hebben of bij de kapper zitten. Dat contact is belangrijk. Want ook al is het niet gelukt vroeger, kinderen moeten weten dat er ook toen van hen werd gehouden.” x

48 uithuisplaatsen per gemeente

Gemiddeld zijn er in elke gemeente zo’n 48 kinderen die niet meer thuis kunnen wonen. Oorzaken als mishandeling, echtscheiding, misbruik, opvoedingsmacht, verslaving van hun ouders of gedragsproblemen van hen zelf zijn vaak de aanleiding tot uithuisplaatsing. XONAR is ervan overtuigd dat ze het beste af zijn als ze binnen een gezinsverband op kunnen groeien. Omdat wij geloven dat het gezin het meest krachtige microsysteem in onze samenleving is. In een gezinshuis vinden kinderen en jongeren structuur, veiligheid en geborgenheid. En ze krijgen professionele begeleiding van de gezinshuisouders.

Tweede kans voor drop-outs

Hoe een voetbalclub vroegtijdige schoolverlaters inspireert tot het stellen van doelen

Vroegtijdige schoolverlaters zelfrespect teruggeven, hen ertoe aanzetten weer doelen in hun leven te stellen en er voor te gaan om deze waar te maken. Dat is de kern van het X-change project van de stichting Roda JC Kerkrade Midden in de Maatschappij (Roda JC MIDM). Het project is gericht op schoolverlaters tussen 12 en 18 jaar en wordt begeleid door XONAR. Voor de toeleiding naar werk of stages wordt samengewerkt met Roda Support, de derde partner in de krachtige driehoek.

Voetballers zijn belangrijke rolmodellen voor jongeren. Ook die van Roda JC in Kerkrade. De jongens van het X-change project dromen er van zelf op het veld te staan. Maar ook de meiden kijken naar de voetballers op. Wie anders dan Nathan Rutjes kan hiervoor symbool staan? De 33-jarige clubheld van Roda belichaamt met zijn Rotterdamse wortels als geen ander de noodzaak om in het leven je handen uit de mouwen te steken.

Cirkel rond

Rutjes is ambassadeur van het X-change project van Roda JC MIDM. Deze stichting voert voor de club acht maatschappelijke projecten uit, die worden gefinancierd met behulp van maatschappelijke partners en subsidies. In het X-change project werkt de stichting samen met XONAR. Ambulant hulpverlener Joep van Ameln van XONAR begeleidt in het Parkstad Limburg Stadion dagelijks een

aantal vroegtijdige schoolverlaters. "Het zijn jongeren met veel problemen thuis of op school, die nergens terecht kunnen. Ze zijn al verwijderd van school en hebben dus geen daginvulling, maar zijn meestal wel nog leerplichtig. Ze voelen zich vaak niet begrepen. Hier vinden ze een omgeving waarin er naar hen wordt geluisterd en ze eravand kunnen leren. Ze worden geprikkeld om na te denken over mogelijke oplossingen, op een plek waar ze regelmatig spelers tegenkomen en zelf een balletje kunnen trappen. Dat werkt uitstekend. Het overgrote deel van hen raakt weer gemotiveerd voor school of werk."

Alvorens bij Roda JC te komen, gaan de jongeren eerst ervaren leren in het XONAR-bos in Echt. Daar leren ze basisvaardigheden zoals samenwerken en op tijd komen. Bij Roda passen ze die in de praktijk toe. De jongeren kolken dagelijks

samen en doen klussen voor de club of sponsors van Roda JC MIDM, zoals bladblazen op het trainingscomplex Kaalheide, lunches klaarmaken of tuinen schoonsmaken. Door op een rustige en constructieve manier met deze jongeren in gesprek en aan de slag te gaan leren ze verantwoordelijkheid te nemen. Omdat een aantal jongeren niet meer terug kan naar school, legde Yara Keulers, coördinator van Roda JC MIDM, in 2015 contact met Roda Support, het aan Roda JC verbonden uitzendbureau. "Daarmee hebben we de cirkel voor de jongeren rond gemaakt. Ze worden professioneel begeleid door XONAR,

zetten zich in voor maatschappelijke projecten van de stichting en krijgen bovendien een kans op toeleiding naar werk bij Roda Support. Dat is de kracht van het samen doen."

Koempelmentaliteit

Roda Support probeert de verbinding te leggen tussen de club, sponsors en supporters. "Wij plaatsen bijvoorbeeld werkloze supporters bij sponsors van de club", aldus operationeel directeur Peter van de Venne. "Maar we zetten ons ook in voor jongeren, onder meer die van XONAR. Dat hoort bij onze koempelmentaliteit en maatschappelijke

betrokkenheid. Daarom hebben we nu ook iemand aangetrokken die de jongeren gaat begeleiden bij de toeleiding naar werk of op de werkvloer zelf."

De begeleiding door Roda Support zelf is een belangrijke aanvulling op die van XONAR. Daarnaast besteedt XONAR ook aandacht aan de thuissituatie, vertelt Joep. "De jongeren ontwikkelen zich goed bij Roda. Maar de ontwikkeling bekijft toch het beste als ook de thuissituatie verbetert. Als het gezin niet meeverandert, vallen de jongeren eerder terug in hun oude gedrag. En dat zou toch echt een gemiste kans zijn." **x**

Directeur Roda Support
Peter van de Venne, coördinator
Roda JC MIDM Yara Keulers
en ambulant hulpverlener
Joep van Ameln (v.l.n.r.)

"Het overgrote deel van hen raakt weer gemotiveerd voor school of werk."

Hallo, met het Meldpunt van XONAR, waarmee kan ik je helpen?

Het provinciale Meldpunt Acute Zorg is 24/7 bereikbaar. Marieke Schellekens en Chantal Elbers bemannen het met vier collega's. Een goed geoliede machine die zich voor 200% inzet. De hulp is gericht op onmiddellijk herstel van veiligheid en stabiliteit van jeugd en gezin. Op het meldpunt is het altijd razend druk met gemiddeld 50 cases per week. Jeugdigen, artsen, verwijzers, gemeenten, politie, spoedeisende hulp en bestaande cliënten bellen het Meldpunt als de veiligheid van kinderen in het geding is.

In bijna alle gevallen betreft het een acuut probleem. Goed kunnen inschatten wat er aan de hand is door de juiste vragen te stellen, en supersnel handelen is noodzakelijk en soms zelfs van levensbelang. De jarenlange ervaring van Marieke en Chantal in de jeugdhulpverlening helpt daar natuurlijk bij.

Geweld en misbruik

Huiselijk geweld, seksueel misbruik, bedreiging, mishandeling, uit de hand gelopen problemen die voortkomen uit verlating, gedragsstoornissen, verwaarlozing, loverboys, vechtscheidingen, uit de hand lopende bezoekregelingen... Dat komt allemaal veel vaker voor dan we denken. Sterker nog, de aantallen groeien schrikbarend. Vaak zijn het gezinnen die al jaren eerder hulp hadden moeten zoeken. Wanneer een situatie in een gezin dreigt te escaleren, heeft de veiligheid van de kinderen de hoogste prioriteit. Want

hoe eerder er ingegrepen kan worden, des te minder groot de beschadiging van zo'n kind.

Wanneer veiligheid in geding is

"Je weet nooit wat er gaat komen. Elke beller, elke situatie is anders. Je leert voortdurend. Elke keer moeten we opnieuw inschatten wat er precies aan de hand is en welke actie we moeten ondernemen. Bellers willen zo snel mogelijk geholpen worden. Om tot de best mogelijke oplossing te komen is inventarisatie van het probleem noodzakelijk. Ongeduld, taalproblemen, cultuurverschillen etc. maken het doorlopen van de noodzakelijke vragen er niet makkelijker op. Maar we moeten precies weten wat de vraag is. Elke vraag heeft allerlei aspecten. Hoe ziet het gezinssysteem (vader, moeder, partners, broertjes, zusjes) eruit, wie heeft het (juridisch) gezag? Op welke school zit

het kind, hoe gaat het daar, op welk niveau leert hij/zij? Heeft het kind te maken gehad met scheiding, ziekte, overlijden van dierbaren, verhuizing, nieuwe partners enz.? Is er sprake van geweld, grensoverschrijdend gedrag of seksueel grensoverschrijdende ervaringen en hoe ging men daar dan mee om? Is er sprake van middelengebruik (hoe, wat, wanneer, waarom)? Hebben ze steun aan hun sociale netwerk? Hebben ze hulp gehad (van wie, wanneer en met welk resultaat)? Is er onderzoek geweest, wat waren daarvan de uitkomsten? En heel belangrijk: hoe is het met de veiligheid? Als de veiligheid echt in het geding is moet er een besluit acute zorg (beschikking, bepaling jeugdhulp, verwijfsbrief) komen voor ambulante hulp en/of verblijf."

"Dag, met Berry van Politie Zuid-Limburg... We kregen een melding van omstanders die een moeder op straat zagen, hysterisch zwaaiend met baby op de arm. Het broertje van 5 jaar stond er huilend bij terwijl moeder hem uitschold. Vader is gebeld. Hij woont in de buurt. Hij heeft de baby naar het MUMC gebracht, waar het nu verblijft voor nadere inspectie. Het broertje van 5 is veilig bij oma. Moeder is door de politie meegenomen naar het bureau en blijkt zwaar dronken te zijn. Vader heeft inmiddels aangifte gedaan van kindermishandeling. Voor de baby moet een acute crisisplek pleegzorg gevonden worden."

"Dag, met Bureau Jeugdzorg... Spreek ik met het Meldpunt van XONAR? We hebben met spoed een opvangplek nodig voor Jules. 14 jaar. Jules gaat niet meer naar school. Ze willen hem verwijderen. Thuis ontstaan voortdurend conflicten. Jules is opgegroeid bij zijn opa in het buitenland. Hij is met harde hand opgevoegd. Woont nu twee jaar in Nederland. Zijn vader is buiten beeld. Zijn moeder heeft een nieuwe partner die al eens is aangehouden voor huiseiijk geweld. School meldde eerder dat de ontwikkeling van Jules en zijn broertje daaronder leed. Daarop heeft de moeder de relatie met de partner beëindigd. Jules houdt zich niet aan de regels van het gezin. Komt midden in de nacht thuis. Daarom heeft de nieuwe partner van de moeder de sloten op de deuren veranderd. Jules heeft de nacht op straat doorgebracht. Moeder en partner hebben geen grip op de situatie meer. Jules voelt zich het zwarte schaap en voelt zich in de steek gelaten. Door de vele conflicten met Jules, de moeder en de nieuwe partner ontspoorde het hele gezin. Moeder wil dit een wending geven en vraagt om een uithuisplaatsing. In de hoop dat Jules later weer thuis kan wonen."

Binnen 24 uur plan van aanpak

De vragenlijst die telefonisch afgehandeld wordt is een verkorte versie van de lijst die gebruikt wordt bij een gewone intake. Nadat alle antwoorden in kaart zijn gebracht maken de gedragswetenschapper en ambulant medewerker een gezinsveiligheidsplan. Binnen 24 uur wordt de ambulante dienstverlening gestart. Al dan niet in samenwerking met partners.

Als niemand anders luistert

De collega's op het Meldpunt vervangen ook de ambulante XONAR-collega's in de avonden en in het weekend. Van dreigende zaken zijn ze door de gedragswetenschapper of teamcoach op de hoogte gesteld. Als er dan door ouder of kind gebeld wordt, kunnen ze adequaat handelen.

"Vaak helpt het luisterend oor al om de druk van de ketel te halen. Samen zetten we dingen op een rijtje en wijzen de cliënt op afspraken die in het dossier zitten. Ouders of kinderen die bellen en die nog geen cliënt zijn van XONAR proberen we gerust te stellen, maar moeten we eerst doorverwijzen naar de gemeente voordat we ze intensief kunnen helpen. Als we voelen dat er sprake is van dreiging handelen we direct. We laten geen kinderen op straat staan. Nooit." **x**

Know how

Pleegouder worden kun je leren

Voor kinderen is een veilige thuissituatie niet altijd vanzelfsprekend. Als de veiligheid van een kind (tijdelijk) in het geding is onderzoekt XONAR of het kind terecht kan bij iemand uit het eigen netwerk of bijvoorbeeld geplaatst moet worden in een behandelgroep. Is dat niet het geval, dan wordt een passend pleeggezin gezocht. Pleegouders worden door het team Voorbereiding, Selectie & Matching (VSM) van XONAR zorgvuldig voorbereid op deze taak. Helaas is er nog steeds een tekort aan pleeggezinnen. Gemiddeld staan er 25 kinderen op de wachtlijst.

Iedereen kan pleegouder worden

Rijk of arm, jong of oud, samenwonend of alleen, hetero of homo, gelovig of niet, met of zonder kinderen, iedereen kan in principe pleegouder worden. Natuurlijk zijn er wel competenties nodig, die zijn landelijk vastgesteld. Pleegouders moeten minimaal 21 jaar oud zijn. Daarnaast is een stabiele gezinsituatie vereist en is het belangrijk dat het gezin een kind structureel, veiligheid en regelmaat kan bieden.

Eerste stap naar pleegouderschap

Zes keer per jaar vindt er een informatiebijeenkomst plaats, waar XONAR informatie geeft over wat er van pleegouders wordt verwacht. Na afloop kunnen aspirant pleegouders zich inschrijven en een machtigingsformulier invullen voor de Raad voor de Kinderbescherming. Als alles in orde is geeft de raad een verklaring van geen bezwaar af. Dit is noodzakelijk voor aspirant pleegouders om door te kunnen naar de volgende stap.

Huisbezoek en training

De Selectie en Training in Pleegzorg (STIP) van XONAR vindt drie keer per jaar

Pleegouders gezocht

Op dit moment zijn er 691 pleegouders bij XONAR. Dat is onvoldoende om alle kinderen die een pleeggezin nodig hebben te kunnen plaatsen. Bent u geïnteresseerd om pleegouder te worden? Kijk dan op www.xonar.nl of stuur een e-mail naar pleegzorg@xonar.nl.

Matchmaking

Het matchingsteam van VSM onderzoekt uitgebreid de vraag van de ouders en het kind en zoekt een pleeggezin dat daarbij aansluit. Als alle betrokkenen (ouders, pleegouders en hulpverleners) achter het voorstel staan, wordt het proces in gang gezet en wordt uiteindelijk overgegaan tot plaatsing.

XONAR altijd aan de zijlijn

Pleegouderschap is net als ouderschap iets waarin je moet groeien. Daarom biedt XONAR ondersteuning en hulp. Bijvoorbeeld door middel van een begeleider pleegzorg, thema-avonden en trainingen. Alles wat nodig is om pleegkinderen de best mogelijke zorg te bieden en tot een succesvolle plaatsing te komen. **x**

Pleegzorg voor korte of lange tijd?

De laatste stap is het gezamenlijk formuleren van de vorm van pleegzorg die het pleeggezin wil en kan aanbieden. Tijdens de bijeenkomsten van de STIP training wordt uitgebreid ingegaan op de verschillende vormen van pleegzorg en wat iedere vorm betekent voor het gezin. Pleegzorg kan voor korte duur zijn, maar ook voor langere tijd. Alleen voor doordeeweeks of juist voor zeven dagen per week.

Chi Nguyen groeide op in Vietnam, bij haar pleegouders. Op haar elfde kwam ze naar Nederland. Ze woonde tijdelijk bij pleeggezin in Kerkrade en in Roermond. Op haar zeventiende gaf Chi bij haar toenmalige begeleider aan dat ze graag op zichzelf wilde gaan wonen. Om haar steviger op eigen benen te laten staan kreeg ze een zelfstandigheidstraining.

Stap voor stap

De eerste stap was de verhuizing naar het 'meisjeshuis' van XONAR (toen nog Stichting Jeugdhulp Maastricht). Gevestigd in een monumentaal pand aan de Boschstraat in Maastricht. Ze ging naar school en deed taakopdrachten. Maar er was ook genoeg tijd voor ontspanning. Van tv kijken en spelletjes tot geïntjies uithalen met de leiding. Voor Chi de leukste tijd ooit sinds ze in Nederland woonde. Ze voelde zich thuis in de leefgroep. Ze verbleef er tien maanden, en groeide daarna op andere locaties stap voor stap toe naar een zelfstandig bestaan.

"Als ik Chi nu hoor praten, hoor ik de begeleiders van toen. Ik ben trots op haar. En haar sushi is echt een aanrader!"

Nicole van den Boorn,
jeugdzorg medewerker bij XONAR,
liep stage in het meisjeshuis toen Chi er verbleef.

"Wat ik van XONAR leerde geef ik nu weer door"

Begin jaren 90 woonde Chi Nguyen in een leefgroep van XONAR (toen Stichting Jeugdhulp Maastricht) en volgde ze een zelfstandigheidstraining. Dit bracht haar meer dan verwacht: een echt thuisgevoel in Nederland én een andere beroepskeuze. Bovendien inspireerde haar persoonlijke ervaring met jeugdzorg Chi om zelf jongeren te helpen, op haar eigen manier.

Chi volgde een opleiding tot reclamemanager maar vond de school niet zo leuk. Toen een van de begeleiders van het meisjeshuis een stageplek voor haar regelde had ze niet kunnen voorzien hoe dit haar leven zou veranderen. Ze begon als afwasser in een Japans restaurant. Ging later bedienen en kwam uiteindelijk in de keuken terecht. Toen besloot ze voor een ander beroep te kiezen: kok.

Eigen bedrijf

Inmiddels heeft Chi vele restaurantkeukens van binnen gezien. In Maastricht, Rotterdam, Gouda en Italië. In 2000 kwam ze zelfs per toeval weer terug op de voor haar vertrouwde plek in de Boschstraat. Het meisjeshuis had inmiddels plaats gemaakt voor een hotel met restaurant, waar Chi als kok aan de slag ging. En nu is de tijd aangebroken voor een eigen bedrijf, 'Chi kookt', waar je op bestelling sushi kunt afhalen. Daarnaast

verzorgt Chi sushi workshops, voor leerlingen van de Hotel Management School Maastricht maar ook voor bedrijven en particulieren.

XONAR betekent veel voor Chi. Terugkijkend op haar verblijf in het meisjeshuis vindt ze dat ze goede begeleiders had, die echt een voorbeeld voor haar waren. De normen, waarden en wijze lessen die ze leerde geeft Chi nu door aan de volgende generatie. Ze heeft namelijk zelf enkele jongeren onder haar vleugels genomen. Haar eerste werknemers, in wie ze veel van zichzelf herkent. Chi geeft hen niet alleen een baan maar wil hen echt iets meegeven. Hen inspireren om een goede toekomst op te bouwen. Chi: "Koken kan iedereen, maar het verschil zit hem in de kleine details. Datzelfde geldt voor het leven." ✕

Chi:

"Koken kan iedereen, maar het verschil zit hem in de kleine details. Datzelfde geldt voor het leven."

Na een traumatische vlucht uit Eritrea heeft de 17-jarige Filmon een nieuw thuis gevonden in een Kleine wooneenheid (KWE) van XONAR in Maastricht. Filmon krijgt hier alle hulp om een nieuw leven op te bouwen.

Hij doet het goed op school, heeft een bijbaantje als afwashulp in een restaurant en gaat één keer per week naar voetbaltraining.

NE Veilige basis in een nieuw land

In zijn oorspronkelijke thuisland Eritrea moeten kinderen op hun twaalfde in militaire dienst. Het is de hel op aarde en voor Filmon was het aanleiding om te vluchten naar Nederland. Hij kwam hier begin 2015, verbleef zo'n vier maanden in een COA-opvanglocatie in Oisterwijk en verhuisde daarna naar een Kinderwoon-groep (KWG) van XONAR. Daar ontwikkelde hij zich zo snel dat hij al na vier maanden kon verhuizen naar een kleine wooneenheid. Hij woont hier met vier andere jongens – twee Eritrese, één Afghaanse en een Palestijnse Syriër – zelfstandig.

De groep wordt begeleid door Antoinette Koolen, mentor bij XONAR. Filmon, die in februari achttien wordt, noemt haar zijn tweede moeder.

Hard werken

Filmon vindt het leuk op zijn nieuwe stek, waar hij nu ongeveer een jaar woont.

Hij gaat naar school op de Internationale Schakelklas in Maastricht, waar hij inmiddels in de middengroep zit. Hij spreekt al redelijk goed Nederlands.

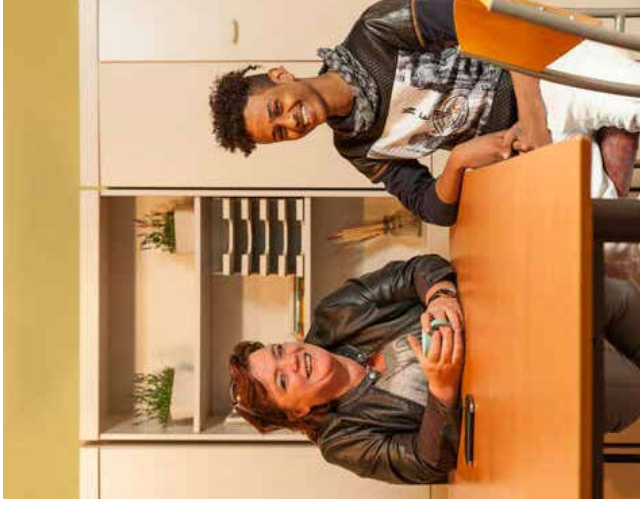
"Ik had in Eritrea al wat Engels geleerd. Dan wordt het makkelijker om Nederlands te leren. Ik kan via de app op mijn telefoon woorden vertalen."

Na school gaat Filmon drie dagen per week naar het Maastrichtse restaurant 't Kläöske, waar hij als afwashulp werkt.

"Ik wil graag hard werken, al is het wel jammer dat ik daardoor nog maar één keer per week naar voetbaltraining kan."

Zeer gemotiveerd

Volgens mentor Antoinette is Filmon een voorbeeld van een zeer gemotiveerde jonge vluchteling, die volgens haar zal slagen in de Nederlandse samenleving. Maar makkelijk is dat niet. "Filmon en met hem al die andere minderjarige vluchtelingen moeten in korte tijd in hun eenjige zelfstandig worden, in een volkomen vreemd land. Zonder onze hulp zou dat niet lukken. Maar als hij achttien wordt, houdt onze begeleiding van de ene op de andere dag op. Dan moet hij meteen op kamers."

Volgens mentor Antoinette Koolen van XONAR is Filmon een voorbeeld van een zeer gemotiveerde jonge vluchteling

Feiten & cijfers

XONAR verzorgt in opdracht van Stichting Nidos de opvang en begeleiding van Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV). Het aantal plaatsen en AMV'ers is de afgelopen twee jaar fors gestegen. XONAR beschikt momenteel over 66 plaatsen in een Kinderwoongroep (KWG), bestemd voor kinderen tot pakweg 16 jaar en 69 plaatsen in een Kleine wooneenheid (KWE), voor jongeren van 16 tot 18 jaar. In een KWE worden de jongeren voorbereid op een zelfstandig volwassen leven. Er wonen doorgaans vier, soms vijf jongeren. Onder begeleiding van een mentor van XONAR voeren ze een zo zelfstandig mogelijk huishouden, inclusief koken, wassen en schoonmaken.

Voor Filmon wordt dat een spannende periode. Hij weet al wat hij wil worden later, namelijk automonteur. Na de Internationale Schakelklas zal hij daarom doorstromen naar het MBO. "In Eritrea heb ik al een half jaar geholpen in een garage. Ik vind dat heel leuk werk en er zijn veel auto's hier in Nederland."

Herenigd

Filmon wil na zijn achtigende graag in Maastricht blijven, waar hij intussen vrienden heeft gemaakt. En hoogstwaarschijnlijk hoef hij dat niet meer in zijn eenjige te doen. Filmon heeft gezinshereniging aangevraagd met zijn moeder en 14-jarig zusje, die nu ver gescheiden van elkaar in vluchtelingenkampen in Soedan en Ethiopië wonen. De aanvraag is goedgekeurd en zij zouden binnen enkele maanden naar Nederland kunnen komen. Daarmee ziet de toekomst van Filmon er gelukkig nog beter uit. ✘

Samenwerking is het sleutelwoord.

Anja Josquin

Pedagogisch medewerker
XONAR

Ik ben al 33 jaar werkzaam in de jeugdzorg en kom elke dag met plezier naar mijn werk. Sinds augustus 2016 doe ik dit bij Onyx, een observatie-behandelgroep voor het jonge kind. Elk kind heeft een specifieke hulpvraag. Dat betekent dat je iedere keer opnieuw bekijkt hoe je optimaal kunt bijdragen aan de ontwikkeling van het kind en zijn systeem. Samenwerking is daarbij het sleutelwoord.

Dit werk doe je namelijk niet in je eentje. Afstemming met de kinderen, hun ouders, het netwerk, partners én het XONAR team staat centraal. Ik prijs mij gelukkig dat ik in een fijn team werk. Samen tillen we de hulpverlening naar een hoger plan. We zorgen er voor dat het leefklimaat in de groep voelt als een warm bad.

Mijn positieve levenshouding zorgt ervoor dat ik altijd uitga van het goede. Ik werk vanuit de krachten van het kind en zijn systeem, en vind het belangrijk dat ieder kind voelt dat het goed is zoals het is. Indien mogelijk gaan de kinderen na een tijdje weer bij hun ouders wonen. Wanneer dat niet haalbaar is, zoeken we gezamenlijk naar een vervolgperspectief dat aansluit bij het kind en zijn systeem. ✕

